GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 67.

W NIEDZIELĘ DNIA 19. SIERPNIA 1804.

Z Wiednia d. 11. Sierpnia.

W przeszłym woyskowym roku 1803 w Xięſtwie Styryi zaślubiło ſię 5659 par, urodziło ſię 29,437, a umarło [illegible] ludzi. Urodziło ſię więcey płci męzkiey, niżeli niewieściey, i podobnież umarło więcey męzkiey niżeli niewieściey. W tymże roku zaślubiło ſię o 686 par więcey niżeli w zaprzeszłym; umarło o 1888 mniey ludzi, a urodziło ſię o 1441 więcey.

Z Gracu piszą pod d. 6 t. m., że koniec przeszłego mieſiąca, a początek teraźnieyszego pamiętnemi długo będą, przez poczynione spuſtoszenia w północnych i zachodnich Gracu okolicach. Grzmoty, pioruny i ulewy iak ſię d. 31 Lipca zaczęły, trwały z małemi przeſtankami, aż do 2 t. m. W niektórych mieyscach woda potargawszy groble, poobalała domy, moſty i inne budynki; w polach, w bydle &c. niezmierne poczyniła szkody. Czego zaś woda nie zniszczyła, dokończyły w wielu mieyscach Pioruny. W iednym okręgu Lanach rachuią do 80,000 ryń. szkody.

D. 7 8 i 9 t. m. palone tu były publicznie w przytomności wyznaczonych od nadworney kancelaryi skarbowey, gubernium i magiſtratu kommiſſarzow, bankocetle, które częścią za podwyższone cło na cukrze, kawie i kakao do skarbu weszły, częścią też te co za monetę wymienione i zbiegu cofnione zoſtały. Nakoniec przyſtąpiono do spalenia cofnionych z biegu 30 ryńskowych bankocetli.

Z Brynu d. 11. Sierpnia.

Podług donieſień z okolic Belgradu do 30 Lipca, posłał Bekir basza w podarunku belgradzkiemu baszy worek ryżu, worek kawy, 4 pudełka konfitur i serwiyski sztandar, co wszyſtko zaniosło mu 4 Serwiianow, przez których kazał mu powiedzieć: iż żadnemu belgradzkiemu mieszkańcowi nic ſię złego nie ſtanie, żąda tylko mówić z 4 Deiami, i dozwala im przyſtąpić do niego pod zasłoną chociażby ta i z 400 składała ſię ludzi.—Tymczasem Deiowie zdaie ſię, że nie wiele zważaią na to wezwanie, czynią owszem codziennie wycieczki, w których zawsze porażonemi bywaią. W nocy na 24 Lipca kazali w Belgradzie ściąć znakomitego effendego (uczonego), który był sędzią mieyskim i 4 Serwiianow (zapewne ieńcow) iednego po drugim do pługa przywiązawszy rozſtrzelać.—Mowią, że wiele ludzi Bekira baszy ucieka do domow. Haſanbey, który ſię pod Belgrad zbliżył, kazał ſię zapytać powſtańcow, czy nie potrzebuią tureckiego woyska w poſiłku, za co mu, ślicznie podziękowali, oświadczaiąc, że nie potrzebuią. —

Naybliżey Belgradu ſtoiący korpus powſtańcow, kazał d. 28 po odprawionym sądzie woyskowem ściąć greckiego ślachcica, ponieważ przez wkradnienie ſię nocą do Belgradu zdradził swoich ziomkow. Takiż los spotkał innego proſtego ich żołnierza, za to, że wkłotni skaliczył swego kolegę. — D. 30 nie wiedziano pewnie, czyli Deiowie znaydowali ſię ieszcze w Belgradzie, lub iak mowiono na czaykach pod wodę uciekli, i tego dnia pomgnęło ſię 2000 powſtańcow pod same szańce belgradzkie; głowna iednak armiia ſtała w swoim mieyscu.

Z Konſtantynopola piszą pod d. 10 Lipca, że drogi w Romelii są ieszcze od rozboynikow napaſtowane, i że podrożni z tey ſtolicy muszą aż do Galaczu wodą podroż odbywać; tym czasem Porta nie przeſtaie wspierać woyskiem baszę tey prowincyi, który obiecał przywrocić w niey spokoyność i rozboynikow wytępić.

Na początku Lipca przeieżdżał przez Konſtantynopol angielski półkownik Hood z Bombaiu do Londynu, wiozący pokoy zawarty z Xiążętami Maratow.

Lubo rożne rozchodzą ſię pogłoski o Egipcie, miniſtrowie iednak Porty zapewniaią, że podług rapportu Hourszida baszy wszyſtko tam w iak naylepszym znayduie ſię ſtanie.

Uważano w Konſtantynopolu, że obie roſſyyskie fregaty, które przewiozły woyska do Korfu, wiele także wiozły armat.

Z Syryi donoszą, że Wechabici nie są ieszcze zupełnie wykorzenionemi. Pozoſtały syn po zamordowanym Wechabie, zgromadził ſtronnikow oyca, i chciał Baſſorę zdobydź; ale mu ſię nie udało. Udał ſię więc do Maskate i złupił cały kray aż do brzegow pomiędzy obiema temi miaſtami. W. Sułtan dowiedziawszy ſię o tem tak daleko ſię rozgniewał, że własną ręką napisał do W. Wezyra: że miniſtrowie nadużywaią iego zaufania, zapominaiąc o swych obowiązkach i zaniedbaiąc sposobow, iakie są potrzebne do utrzymania muzułmańskiey religii i SS. miaſt Mekki i Medyny.

Z Paryża d. 31. Lipca.

Liſty z Indyow, mowi Monitor, mieszczą w sobie wiadomość, że Anglicy, lubo zoſtaią w pokoiu z Portugaliią, opanowali iednak miaſta Goa i Diu.

Tenże dziennik przywodzi liſt z Boulogne pod d. 27 Lipca: " Kopiąc w tuteyszych okolicach dla poſtawienia szałaszu dla monarchy, odkryto ślady rzymskiego obozu. Podſtawy, które wydobyto, były z cegły; nasi żołnierze utarłszy ią szałase swoie pomalowali. Ta okoliczność (dodaie Monitor) ieſt dobrą wróżbą. Rzymskie legiony, które tu niegdyś obozem ſtały, przyznałyby ſtoiącym teraz regimentom taką samą iak sobie waleczność. — Monarcha kazał d. 25 drugiey dywizyi obozu tulońskiego obroty czynić. Odprawuiąc rewiią, kazał sobie zdać sprawę o bitwach, w których ſię każdy z officyerow znaydował, i z uczuciem dowiedział ſię, że przeszło 3 części ciężkie odnieśli rany w różnych rozprawach, niektórzy nawet po 3 i 4 rany. Z zwrotności, i t. d. woyska oświadczył swoie ukontentowanie. Tegoż dnia odprawił rewiią nad peniszami i innemi wiosłowemi ſtatkami. W trzy dni potem to samo uczynił z armatnemi szalupami i łodziami. Zaſtanowiał ſię nad składem tych ſtatkow i był z porządku, karności na różnych fletyllach bardzo kontent.,,

Miniſter marynarki Decrés zwiedziwszy w Hawrze port, arsenały, i t. d. poiechał do Boulogne.

Miniſter woienny kazał odwołać pogłoskę, iakoby w czaſie koronacyi nowe przebaczenie dla zbiegów miało bydź ogłoszone.

Małżonka sławnego pisarza Delilla, która złamała nogę iuż do zdrowia przychodzi.

Biot, członek narodowego inftytutu, chciał w przeszłym tygodniu puszcić fię z iednym swoim przyiacielem w balonie na powietrze dla czynienia meteorologicznych i fizycznych doświadczeń. Rząd dał mu do tego naywiększy iaki dotąd zrobiono balon i którego w Egipcie używano; lecz na nieszczęście, gdy z rana był powietrzem napełniany, porwał go wiatr i dotąd go nie można wynaleść.

Korsarz Nadzieia, który przy Gibraltarze, angielskiego kutra wiozącego depesze do Nelsona zabrał, przyprowadził znowu do Alikante 2 angielskie okręty. Korsarz z St. Malo zabrał w indyyskich wodach angielski okręt, drugi za okupem wypuścił, a 3ci mu uciekł.

Hrabina Arberg małżonka bywszego feldmarszałka leytnanta Cesarskiego, a zdomu Xżniczka Stollberg. Gedern, ieft mianowana damą dworską.

W wielu okolicach Hiszpanii panuie tego roku nieurodzay.

Na d. 11 t. m. 5 nieprzyiacielskich szalup wylądowały przy Marsylii, ale oddział liniiowych woysk i ftrażnicy po całonocney utarczce odparli ie ze ftratą 30 ludzi. Z Naszey ftrony kilku tylko było rannych. Trzy genueńskie feluki, których nie mogli z sobą uprowadzić, spalili Anglicy. Pomimo nieprzyiacielskiego krążenia, wszyftkie na iarmark do Beaucaire przeznaczone konwoie szczęśliwie tam ftanęły.

Dobry gust (mowi dziennik paryzki) co raz bardziey fię tu nftala. Onegday dano na teatrze arcydzieło Korneilla (*Radogune*). — Wyrazono nawet imie pierwszego aktora, a teatr był prawie pufty. Nowa zaś opera Bardy uczyniła w 6 reprezentacyach przeszło 53,000 frankow.

* Pod tytułem: *Memoires d'un temoin de la revolution* wyszło tu pogrobowe dzieło P. Bailly, pierwszego prezydenta konftytucyynego zgromadzenia, Paryża, &c. w 3 tomach.

Z *Londynu d.* 27. *Lipca.*

Mamy wiadomość, że nasze z Chin powracaiące okręty, o któreśmy fię bardzo obawiali, szczęśliwie przebiły fię przez eskadrę kontra admirała Linois.

Przy Coxheath założony będzie oboz z 15,000 ludzi, dokąd iuż woyska idą. Procz tego będą ieszcze dwa inne obozy przy Brigthon i pod Dunami przy Durbam.

Z okolic Boulogne piszą pod d. 24 Lipca: " Wczoray przy piękney pogodzie mogliśmy dobrze widzieć, że nieprzyiaciel pod czas oftatniego wichru znaczną poniosł szkodę. Widzieliśmy wyraźnie 9 rozbitych okrętow między skałami Pertel i Boulogne. Wiele zaś z będącego na nich ludu, którego przynaymniey 500 bydź mufiało, wyratowano nie można wiedzieć. Cały brzeg od Portel do Boulogne był wozami i żołnierzami okryty, które odwoziły rozbitki, a wiele łodzi zatrudniały fię dobywaniem rzeczy z wody. Niedaleko Portel 1 armatna łodź i 4 lugry rozbiły fię na sztuki. Angielskie okręty, które większe są wytrzymały burzę bez znaczney szkody.,,

Z Nowego Jorku donoszą, że angielskie fregaty Bofton i Cambrian ftanęły przed Nowym Jorkiem czatniąc na dwie francuzkie fregaty, które chciały do Francyi powracać. Podług tychże doniefień Hieronim Bonaparte znaydował fię d. 20 Czerwca w Nowym Jorku, a zatem nie odpłynął ieszcze do Francyi.

Xżę Wallii poiechał do Brigthon.

Lord Gower, który do Petersburga na

posła iedzie, ieſt ieszcze młody człowiek.

Admirał Kornwallis powraca niebawnie do swoiey kommendy pod Breſtem. Przybyłe dla naprawy z okolic Boulogne do Dunowſtatki, iuż tam na powrot ſię udały.

Podług liſtu z St. Jago na wyspie Kuba pod d. 6 Maia, mieli ſię tam Murzyni zbuntowac i wiele mieszkańcow hiszpańskich wymordowac. Biali tamteysi ludzi myśleli o ucieczce.

Sławny buntownik irlandzki M'Cabe iuż złapany zoſtał.

Z ogłoszonych liſtow przez lorda Hawkesbury, pokazuie ſię, iż około 500 oskarżonych i za winnych uznanych osób, otrzymały, pod dawną adminiſtracyą od Króla Jmć przebaczenie pod warunkiem, aby na okrętach za granicą działaiących służyły. Wszyscy zbiegowie od regimentow milicyi, odwodowych i dodatkowych korpusow znayduią ſię w liczbie powyższych osób.

Nowy traktat przyiaźni i przymierza między Angliią i Roſſyą zoſtał, iak zapewniaią d. 4 podpisany i do Petersburga do potwierdzenia przesłany. Jeſt on tylko odporny.

Krolewska familiia bawi ciągle w Windsorze, i nic daley niesłychać czyli J. K. Mość osobiście odroczy parlament.

Sidney Smith, który dla poratowania zdrowia wyiechał na kąpiele, miał ieszcze wczoray, rownie iak lord Duncan naradzanie z admiralicyą.

Pokoiowy ſtatek Matylda przybył d. 25 z Madraſſu do Dunow. Chciał on na francuzkie brzegi wysadzić ieńcow francuzkich z Pondiszeri, ale pomimo okazanych znakow pokoiowego ſtatku nie był do brzegow dopuszczony. Na łodź, która wysadzić chciała ieńcow ſtrzelano długo. Domyślaią ſię, że uzbraiania w Hawrze i t. d. do wyprawy są przyczyną przecięcia wszelkiey kommunikacyi z Angliią.

Do Deal przybyły 2 korwety z hollenderskiemi ieńcami z Surynamy, których do Texlu odwiozą.

Przybyły tu z Wiednia P. Stuart, towarzyszyć będzie nowemu ambaſſadorowi Gower do Petersburga.

W gospodzie Loyds przybito wiadomość o zatrzymanych i do naszych portow przyprowadzonych kilkunaſtu rożnych narodow okrętach.

W Nowey Sudwales czyli Botany-Bay wybuchnął bunt, o którym mamy naſtępuiące doniesienie:

Gazeta z Sidney d. 11. *Marca* 1804. Po godzinie 8 w wieczor odebrał rządca od kapitana Abbota doniesienie, że znayduiący ſię w zamku Hill więźniowie i osiadli tam mieszkańcy znayduią ſię w ſtanie buntu i wiele iuż gwałtow poczynili. Miaſto Sidney zaraz było zaalarmowane, i żołnierze, maytkowie i mieszkańcy pod bronią ſtanęli i wszyſtkie konie zabrano. O godzinie 12 przywiozł porucznik Hobby wiadomość, że powſtańcy rożnemi drogami ku Paramatta poſtępuią. Rządca zoſtawił w Sidney dowodztwo wice rządcy, a sam udał ſię nawet bez konwoiu ku Paramatta, był iednak w drodze od marszałka i 4 dragonow dognany. Jeden z tych ludzi był zaraz do maiora Johnſton wysłany aby obiął kommendę nad maszeruiącym z Sidney korpusem. Rządca przybył o godzinie 4tey zrana do Paramatta, a major Johnſton o 5tey. Kapitan Abbot doniosł oraz, że wielka kupa zbroynych powſtańcow znayduie ſię przed wodną bramą Paramatty. Ogłoszono zaraz uſtawę woyskową. Odebrano wiadomość, iż wiele kup powſtańcow w rożnych mieyscach znayduie ſię rozpierzchnionych, za któremi posłano różne oddziały pod dowodztwem maiora Johnſton. Oſtatni dognał o kilka

mil 233 powstańcow, wołał na nich i nakazał im stanąć. Stanęli nakoniec uszykowani. Maior i ieden żołnierz wystąpił na przod chcąc ich nakłonić do poddania się, czego oni uczynić niechcieli. Major żądał potem widzieć ich dowodzcow; dwoch Cunningham i Johnstone wystąpili naprzod, ale widząc, że pistoletami do ich głow celowano cofnęli się spieszno. Major Johnston uderzył na nich i rozproszył całą kupę, która na wszystkie rozbiegła się strony i była ścigana. Liczba zabitych i rannych buntownikow ieszcze nie iest wiadoma. Cunningham dostał się w niewolą i zaraz obieszony został. Ponieważ rządca obiecał im w odezwie darować winę, ieżeli w 24 godzinach do posłuszeństwa powrocą, poddało ich się więc zaraz po tey porazce 70, a resztę połapano. Mieli 136 karabinow, 14 pistoletow, wiele szabel i wideł gnoynych, i tym orężem chcieli całą opanować wyspę. Cunnigham zapewnił ich, że przynaymniey 11,000 mieszkańcow do nich się przyłączy. Po uspokojeniu w samem poczęciu rokoszu cofniono ustawę woienną. Pomiędzy rokoszanami znaydowało się przeszło 200 Irlandczykow, którzy już drzewa wolności, gdzie przyszli zaszczepiali. Hasłem ich było: *Smierć lub Wolność.* Przeszło 300 ich złapano lub sami się poddali; 10 dowodzcow zaraz stracono, innych 30 w kaydany okuto, a resztę z naganieniem czynności do domow odesłano.

Wczoray nadeszła wiadomość z Nowegoiorku, że P. Lewingston amerykański poseł w Paryżu odwołany został, a na iego mieysce iest mianowany jenerał Armstrong. Postępek P. Lewingstona w Paryżu nie podobał się prezydentowi Jeffersonowi.

P. Thornton sekretarz angielskiego poselstwa w Ameryce opuścił Washington i powraca do Anglii. P. Merry tamteyszy nasz poseł przeieżdża się po środkowych prowincyach Ameryki.

Elekcya w Middlesex zaczęła się wczoray rano. Lud nosi kokardę znanego Burdett, który 400 naiął poiazdow, dla przewiezienia stronnikow swojch do Bendford. Sam zaś udał się tam w processyi z chorągwiami i muzykantami. P. Mainwaring, udał się tamże o godzinie 9tey. Mieysca otaczaiące wyniesienie, gdzie kreski zbierano, zaięte były od ludu. Stronnicy Mainwaringa musieli przypiąć kokardę Burdetta. ażeby byli przypuszczeni i nie doświadczyli zniewagi iakiey od pospolstwa. P. Moore podał za kandydata P. Burdetta i mowiąc za nim, powszechne od ludu zyskał poklaski. P. Curtis podał P. Mainwaringa, ale dla wrzaskow i sykania, mowić nie mógł. Szeryf Schaw, nakazał milczenie. P. Curtis chciał znowu mówić, ale mu nie dopuszczono i skończył na żądaniu, aby kreski zbierać zaczęto. Poczem P. Burdett zabrał głos i powtorzył wiadome obelgi, z powodu przyiaźni okazywaney przez Pana Mainwaringa (oyca) dla P. Arisa, rzadcy w Colbathfields. P. Mainwaring (syn) chciał potem mowić i z wielką trudnością to tylko mogł powiedzieć: iż za honor sobie poczytuie, że w przyiaciołach P. Burdetta, tyle znayduie przeszkody; co się zaś P. Burdetta tycze, iż obelgi miotane przez niego na oyca iego, nie przyymie z taką oboiętnością. Zaczęto potem kreskować i w końcu 1go dnia, Burdett miał kresek 611, a Mainwaring 528. Burdett powrocił potem w assystencyi stronnikow swoich do Londynu. Drogi pełne były ludzi. Przybył do miasta o godzinie 9tey, kiedy już prawie było ciemno, i kiedy wszystkie kramy były zamknięte. Z okien więc żadnych nie odbierał pozdrowień. W iednym tylko domu szynkarza, u którego dla przyiacioł Burdetta dawano uczty, szynkarz wziął w iednę rękę świecę, a w drugą dzwonek i dzwonił ciągle za przyiacielem swoim Burdettem,

wywiiaiąc w drugiey ręce świecą. Po dzisieyszym zbieraniu kresek, Burdett miał ich 972, a przeciwnik iego 927. Elekcya zależy od dnia iutrzeyszego.

Z Hagi d. 4. Sierpnia.

Po oddaniu przez francuzkiego ambassadora naszemu rządowi listu wierzytelnego, odwiedzili go wszyscy tuteysi zagraniczni ministrowie. Wyiąwszy Rzymsko-Cesarskiego, rossyyskiego i szwedzkiego. Dway pierwsi od 2 dni nie znayduią się w Hadze. Po uroczystości wiazdu dał francuzki ambassador tak dla swoiey liberyi w liczbie 31, iako też dla liberyi naszego rządu, w pałacu swoim ucztę i każdego ieszcze udarował.

Do Helderu posłano oddział artyleryi.

Pomimo nadzwyczaynego upału, iaki tu od 4 dni mamy, odwiedza bardzo wielu cudzoziemcow oboz przy Zeyst. Jenerał Marmont daie tam często uczty, a codziennie obiady na 40 osob. Oprocz namiotu o 8 apartamentach, kazał ieszcze zrobić szałasz na bale. Obawiaią się iednak, aby z nadzwyczaynego upału nie wszczęły się choroby pomiędzy żołnierzami.

Nasze woyska, zabrane na Surynamie przez Anglikow w niewolą, powracaią po trosze do oyczyzny.

Listy z Gwadelupy donoszą, podług angielskich gazet, że liczba wyrzniętych przez Dessalina na St. Domingo Francuzow do 20 Kwietnia 1804 wynosi z kobietami i dziećmi do 25.000 ludzi. Czterdziestu Amerykanow i 6 Irlandczykow z familiami podobnyż spotkał los w Kapie i Port au Prince. Dwunastu Hiszpanow, 2 Duńczykow i 1 Szwed, którzy się całem maiątkiem okupili, zostali iednak od Murzynow zamordowanemi. Dessalines zakazał pod karą śmierci małżeństwa między Murzynami i białemi kobietami. Kazał bić z swoim obliczem złotą i srebrną monetę, a skoro iey będzie podostatkiem wszystkie inne monety będą na St. Domingo zakazane. Już pod karą śmierci zakazał monetę z obliczem Bonapartego. Utworzył legiią honorową z 5000 ludzi; wszyscy officyerowie do stopnia szefa batalionu są iey członkami. Gwardya iego składa się z 500 ludzi. Członki honorowey legii i gwardyi wieczną nienawiść Bonapartemu i Francuzom zaprzysięgać muszą.

Z Berna d. 22. Lipca.

Posiedzenie seymu d. 14 zaięły powiększey części spory względem zaszłego żądania przed kilku tygodniami od deputacyy kantonowych, o wyiaśnienie 20 artykułu aktu związkowego, iak daleko rozciąga się moc landmana wczasie zaburzeń, w którym kantonie. Kantony dawniey arystokrackie, nie widziały potrzeby podobney ustawy, ponieważ sądy woyskowe są dostateczną rękoymiią przeciw zaburzeniom. Niektóre kantony demokratckie przychyliły się do ich zdania. Zug i Lucerna poszły za zdaniem nowych kantonow, które żądały aby wyznaczona była kommissya do ułożenia ustawy, stosowney do zachowania woli konstytucyyney, i t. d. Kommissyą większością głosow postanowiono, która składa się z członkow Aloy. Redinga, Heera, Stokara, Lalisa i Mutacha.— Kommissya maiąca zlecenie roztrząsnąć ustawy kantonowe względem prawa Szwaycarow osiadania w którym im się podoba kantonie, zdawała swoy rapport. Wszystkie znalazła stosowne do aktu pośrednictwa wyiąwszy kantonow Unterwalden, Szwitz i Appenzel. Roztrząsanie zawieszono. Potem postanowił seym, iż cudzoziemcy otrzymawszy obywatelstwo kantonowe, nie będą mogli aż po 10 latach używać służącego Szwaycarom prawa przenoszenia się do innych kantonow. — Proiekt traktatu dla wzaiemnego zniesienia się z Elektorem Bawarskim leśnych układow, przy-

ięty został i ma bydź do końca Września z obu stron potwierdzony. — Ostateczne ułożenie i obrachunek względem summ, należących się woyskowym szwaycarskim od Francyi i Piemontu, które do 8 mill. wynoszą, zlecone zostało landmanowi. — D. 18 mianował seym P. Huser adiutantem majorem landmana; P. Finslera, bywszego ministra skarbu, jeneralnym kwatermistrzem; Aloy. Redinga, przeszłego landmana, jenerałem inspektorem; pułkownika Lauternau inspektorem artyleryi. — D. 19 i 20 zatrudnił się seym materyą celną. Na rok ieszcze utrzymano dawne opłaty celne. Niektóre kantony otrzymały pozwolenie zaprowadzenia na nowo opłat od gościńców. — Wyrok względem pensyy dla inwalidow na rok ieszcze przedłużono.

Z Tunis d. 4. Lipca.

Dywizya Neapolitańska, złożona z 1go liniiowego okrętu i 3 fregat, pokazała się d. 26 Czerwca przed naszym portem, i attakowała korwetę Beia, która z kilkoma statkami uzbroionemi po korsarsku wychodziła na morze. Pomyślny wiatr dla Tunetańczykow, który powstał pod czas attaku, przeszkodził Neapolitańczykom do zabrania lub zatopienia korwety. Weszła za pomocą iego do portu znacznie uszkodzona i ze stratą kilkunastu ludzi. Neapolitańskie okręty oddaliły się cokolwiek po rozprawie, ale zawsze ieszcze krążą około portu, co zniewoliło Beia włożyć embargo na wszystkie w porcie okręty.

Z Petersburga d. 20. Lipca.

Nasi powietrzni żeglarze akademik Sacharow i P. Robertson nie wznieśli się tylko 1000 sążni w górę; ponieważ dostawszy się do wyższych szyb powietrza, postrzegli, że ich właśnie ku morzu niosły.

Imperator Jmc był znowu przed kilku dniami w Kronstadtcie.

Jenerał major Diebitch iest mianowany dozorcą fabryki broni w Susterbaku.

Mianowany przy naszym dworze duński minister P. Blome, iest tu codziennie spodziewany.

P. Garnerin, którego żona do Francyi poiechała, udaie się do Konstantynopola dla odprawiania tam powietrzney żeglugi.

Na wiosnę pokazała się w Gruzynii (Georgii) niebezpieczna choroba. Wiele bardzo ludzi wymarło na nią, tak dalece, że całe wioski stały puste. Pomyślnieysze teraz nadeszły wiadomości; środki prędkie i mądre przedsięwzięto, wstrzymano szerzenie się choroby i spodziewaią się wkrótce znieść kordon w tamtych stronach.

W porcie naszym nowym Odessy, wielka panuie czynność, i handel w nim, coraz się bardziey powiększa. Niedawno założono tam szkołę handlową, w połączeniu z szkołą powiatową i parafialną. Liczba osadnikow pomnaża się tam codziennie.

W cyrkule Kola i w Gubernii Archangelskiey, znaleziono w dwóch strumieniach macice perłowe znaczney wielkości, których perły nie ustępuią bynaymniey orientalnym. W roku zeszłym znacznie summy na nich zyskane były.

Z Antwerpii d. 2. Sierpnia.

Przygotowania do wyprawy przeciw Anglii czynią tu z naywiększym pospiechem. Anglicy chcą, iak słychać, uczynić przerwę, attakuiąc ieden lub kilka punktow naszych brzegow. Liczba angielskich okrętow w kanale powiększa się codziennie. Na uyściu Skaldy żadne więcey nie krążą, ale zato znayduie ich się więcey przed Dunkierką i Ostendą.

W Boulogne miewał monarcha częste naradzenia z ministrem woiennym, jenerałem Soult, admirałem Bruix i innemi wyższemi officyerami lądowey i morskiey siły, które się

miały tyczyć wylądowania do Anglii. Znaydująca się w Hawrze flotylla iest w Boulogne oczekiwana. Oprocz Dunkierki, obozu pod Bruge, iest także monarcha w Antwerpii spodziewany, gdzie w iego obecności z puszczą z warsztatu liniiowy okręt o 74 armatach.

Z Drezna d. 2. Sierpnia.

Wczoray w południe przybył Król Jmć Szwedzki do Pilnitz, gdzie iadł obiad z Elektorem i iego familiią. Płynął wodą z Töplitz aż do Königsteinu, gdzie oglądał twiedzę Schandau i powabne brzegi Elby. Elektor ofiarował mu mieszkanie w Pilnitz, ale dla przypatrzenia się lepiey ciekawościom Drezna obrał sobie mieszkanie w gościnni polskiey. Dziś dana będzie w Pilnitz z powodu iego przybycia opera; będzie tam na obiedzie i wieczerzy. W sobotę uda się w dalszą podroż do Monachium.

Z Wetzlaru d. 31. Lipca.

Publiczne pisma donoszą iako rzecz nową, że Arcykanclerz zawiaduie biskupstwem strazburskim z tey strony Renu leżącym; lecz on nie tylko tem, ale 5 ogółem biskupstwami zawiaduie, to iest: Wormskim, spirskim, konstancyenskim, strazburskim i bazyleyskim. To pochodzi ztąd, że ieszcze nie zrobiono konkordatu z stolicą S. dla Niemiec.

Na przyięcie hrabiego Görtz, zwanego Schlitz do Wetterawskiego kollegium hrabiow, nietylko się kurye zgodziły, ale i Cesarz Jmć zezwolił, zaczem wnet wytoczy się rzecz do seymu.

Od Menu d. 31. Lipca.

W Bernie nieśmiertelnemu Hellerowi ma bydź wystawiony pomnik.

Francuzki poseł przy etruskim dworze, jenerał Clarke, i jenerał hrabia Belleval przeiechali przez Strazburg do Paryża.

Elektor Wirtemberski powrocił iuż z swoiey podroży do wyższey Szwabii, pod czas którey odwiedził także Konstancyą, iedzie do Ludwigsburga.

W Akwisgranie było temi czasy podług urzędowego podania 45,060 ludzi dla oglądania relikwiy, które tam pokazowano.

Podług urzędowego podania składa się teraz rossyyska armiia, oprocz 12,770 inwalidow, z 493,359 ludzi, pomiędzy któremi znayduie się 42,919 artylerystow, 70884 ludzi garnizonowey, a 219,125 ludzi polowey piechoty, 49,758 iazdy, 9303 pieszey, a 3316 konney gwardyi.

Z Genui d. 21. Lipca.

Podług doniesień z Wintimili pod d. 17 t. m. zdaie się potwierdzać wiadomość, że Anglicy wylądowali na wyspy Hieres. Też doniesienia mowią, że maytkowie 6 z niszczonych lub zabranych przez Anglikow liguryyskich statkow w okolicach Marsylii, powracali przez Wintimilę bardzo w opłakanym stanie; daley, że angielska flota na środziemnem morzu iest mocna 40 żaglow, że ma na okrętach 10,000 woyska, pomiędzy którem znayduie się 4000 iazdy, i że na brzegach francuzkich czynią przygotowania do odporu, ieżeliby nieprzyiaciel usiłował wylądować. Trudno dać wiarę wszystkim tem nowinom; to iednak prawda, że Anglicy niszczą wszelki nadbrzezny handel; od 2 dni widziemy krążące 2 wielkie woienne okręty tego narodu.

Z Strazburga d. 30. Lipca.

Z Paryża donoszą, że sprawuiący rossyyskie interessa P. Oubril postanowił d. 8 Sierpnia wyiechać z Paryża, i iuż żądał passportow; lecz dla tego iak się z pewnych dowiaduiemy źrodeł, nie należy obawiać się zerwania pokoiu na stałym lądzie.

DODATEK

DO Nrm. 67.

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę Dnia 19. Sierpnia 1804.

Dalszy ciąg O Indostanie, wypis z dzieła majora James Rennella.

Nadir i Mahomed umarli obadwa w roku 1747. W stanie zamieszania w iakim się znaydowała Persya, Abdalla opanował prowincye leżące na zachod rzeki Indus, a ustąpione wprzód przez wielkiego Mogola. Zamienił ie na królestwo znane pod nazwiskiem Kandahar czyli Abdalli; iest to prawie toż samo co dawne państwo Ghizni.

Pod Ahmedem Shah synem i następcą Mahomeda, rozerwanie państwa Mogola było zupełnie: nie zostało się następcom Tamerlana, tylko Delhi i szczupła tego miasta okolica, wystawiona na ustawiczne łupiestwa, głód i rozboie. Ostatnia armiia, którą można nazwać cesarką, zniesiona była w roku 1749 przez Robillasów. Jattowie, pokolenie indyyskie, założyli państwo w prowincyi Agra. Dekan i Bengal wpadł w rece przywłaszczycielów. Oude opanował Seifdar - Jung, a Allahabat dostał się Mahomedowi Kooti. Malwa podzieloną została między Maratów z Poobny i różnych xiążąt kraiowych. Agimera powróciła do dawnych swoich xiążąt Raipootow, a nakoniec Maratowie z Berara przywłaszczyli sobie Orissę i wielką część Guzaraty. Abdalla zabezpieczywszy swoie państwo Kandahar, wszedł do Penjab i Lahory. Wszystkie prowincye Indostanu wzaiemną ku sobie czuły zazdrość i wzaiemną obawę. Każda partya lękała się podstępów z iedney, napaści z drugiey strony, a wszystkie zbrodnie pod rozmaitą przewodziły postacią. Dzieie świata nie podaią żadnego przykładu tak prędkiego rozerwania wszystkich węzłow rządowych w rozległości kraiu, obeymuiącego przeszło sześćdziesiąt milionow mieszkańcow.

Nizam umarł w roku 1748 przeżywszy lat sto cztery. Po iego śmierci, i z powodu nominacyi Naboba Arkoty, Francuzi pierwszy raz wdali się w interesa Indyi. Anglicy nie omieszkali także przymieszac się do nich, obstaiąc za Anwarodienem, którego syn po długim krwi rozlewie, otrzymał rząd nad Arkotą. Salabidyung syn zeszłego Nizama został Subabą Dekanu. Anglicy zagruntowali swóy wpływ w Karnacie, a Francuzi oprocz ważney possessyi Cirkasow północnych, przynoszących im corocznie dwanaście millionow liwrow, pozyskali korzyśc znakomitszą, lecz mniey pewną w kierowaniu czynnościami, Nizama, któremu Bussi z woyskiem swem towarzyszył.

Państwo Mogolu było iuż tylko prożnem nazwiskiem, lecz mocarstwa które pomiędzy sobą podzieliły Indyą, starały się korzystać z wpływu, iakie to nazwisko miało ieszcze nad ludem. Używaiąc imienia dworu Delhi, zabierano całe prowincye, a przywłaszczyciele rządzący osobą cesarza, zmyślali iego rękę dla nadania wagi fałszywym przywileiom. Dziś ieszcze pomimo zupełnego upadku tego mocarstwa, monety noszą wyobrażenie cesarza, i pod iego wychodzą imieniem, a to w całey rozległości kraiow, z których niegdyś składało się państwo wielkiego Mogoła.

W roku 1753 Achmed po sześcioleniem panowaniu, złożony był z tronu przez swego wezyra Gazi. Poprzedzaiącego roku użyto Maratow na wypędzenie z Agry Jattow. Na-

bab Bengalu Aliwerdikan, odstąpił Orissy Maratom Beraru, i był nawet przymuszony do opłacenia im daniny za Bengal i Bahar. Ta danina równie iako i odstąpione dawniey Maratom zaległości w Bengalu, były początkiem ich pretensyy, które ponawiali, kiedy tylko sposobna wydarzyła się pora.

Allumguire II. wnuk Bahadera Shah osadzony był na tronie przez Gazego i przez naczelnika Robillasow. W roku 1756 cesarz chcąc się uwolnić od iarzma Gazego, wezwał na pomoc Abdallę z Kandaharu. Rządził on już na ten czas Lahorą, wszedł do Dellii, i nałożył tam wielkie podatki; toż samo chciął uczynić z Agrą, lecz doznawszy silnego ze strony Jattow odporu, powrocił do Persyi w roku 1758.

W roku 1760 Gazi wydarł tron i życie Alumgirowi: syn iego Shah Alum, zatrudniał się w ten czas bezskutecznem usiłowaniem na odzyskanie Bengalu. Naprożno szukał poniżaiącego wsparcia u Maratow, Nidjib-Dulah, i u Suiah Dowlah, Nabąbą Oudy, Uprosił przecięż xiążęcia Allahabudu i Zemindara Bennary, iż zgromadzili 60,000 woyska przeciwko Nababowi Bengalu; lecz Angliczykiego sprzymierzeńcy uczynili go swoim więźniem, widząc go w niemożności dania odporu.

Abdalla po sześć razy wpadał do Indostanu, a iego powagą większa była w kraiu cesarskim, niżeli samego cesarza. Ostatni raz wszedł tam roku 1760. Delhi było ieszcze ten raz zrabowane, i całkowicie z ludzi wyniszczone. To miasto pod Aurengzebem miało dwa milliony mieszkańcow.

W pośrod tych ustawicznych niespokoyności i zamieszania, Maratowie wzmagali się coraz bardziey w potęgę, którą rozciągali od Guzaraty aż do Bengalu, i od Lahory aż do Karnaty. Zamiarem ich było wypędzić Abdallę z Indostanu, i przymusić całą Indyą do przyięcia obrządkow Bramy. Jattowie i Sujah Doulah przyłączyli się do nich. Robillasowie i inne Mahometańskie narody poszli na stronę Abdalli, tak dalece, iż Indya podzieliła się na dwie partye, to iest Indyyską i Muzułmańską. Stoczyli miedzy sobą powszechną bitwę na płaszczyznach Carnawl i Pannipur. Jattowie przed bitwą ustąpili z placu; lecz zostało się ieszcze 200,000 Maratow. Mahometanie w liczbie 150,000 składali siłę Abdali. Była to naygłownieysza walka, iaką widziano od czasu synow Aurengzeba, Muzułmanie otrzymali zwycięztwo. Klęska Maratow była niezmierna. Utracili wszystkich swoich wodzow i naypięknieyszą młodzież. Od tego pamiętnego boiu, ich potęga znacznie została zmnieyszoną.

(Reszta potem)

DONIESIENIA.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszym edyktem uwiadomia: iż rzeczy ruchome różnego gatunku Klary Bacikowey własne przez publiczną licytacyą dnia 30 miesiąca Sierpnia r. b. o godzinie 9 rano tudzież następnie w zwyczaynych przed i po południowych godzinach w domu kuratora tegoż maiątku Macieia Oliwy w Kazimierzu odprawiać się maiącą, więcey daiącemu za gotowe pieniądze sprzedawane będą,

Wszyscy przeto chęć kupienia maiący na tę licytacyą zwołuią się,

Gollmayer,
Rangstein.
Łodziński.

Z Rady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krakowa,
Dnia 20 Lipca 1804 roku,
Plinta.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galicyi Zachodniey, uwiadomiaią ninieyszym Edyktem Józefa Szczyt, Annę z Szczytow Michała Zenowicza, i Teressę czyli innego imienia z Szczytow JP. Olizara małżonkom, zmarłey Józefy z Battlerow Szczytowey synowi i corkom, iż kurator massy pupilarney po zmarłym Pollu pozostałey, przeciwko nim, i innych współ pozwanym o zapłacenie summy 800 zł. pol. z prowizyą i expensą prawną do Sądow tuteyszych żałobę podał i pomocy sądowey dopraszał się.

Gdy zaś tej Sądy dla mieszkania ich zagranicą, tuteyszego im sądowego adwokata Dyaczyńskiego za obrońcę z ich szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z którym taż

sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Gallicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie. Napominaią się oni ninieyszym Edyktem, aby w 90 dniachdo odpowiedzi stawili się, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddali, lub innego sobie patrona obrali, i tego sądowi wymienili, i oraz tych podług prawa użyli kroków, które im się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią; gdy bowiem tego nieuczynili, i swą zaniedbali sprawę, samiby sobie szkodę może iaką ztąd wynikaiącą przypisać winni byli. Dan w Lublinie d. 28 Maia 1804.

Michałowski, W. P.
Wrabetz.
Hrabia Bubna.

Z Rady C. K. Sądów Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachod.
Rayski Sekr.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa ninieyszym Edyktem wiadomo czyni, iż Kamienica Kierchstainowey teraz Wilhelma Kluga własna, na ulicy Floryańskiey pod Nrem 552 stoiąca sądownie w roku 1803 ryń. 4696 oszacowana, na żądanie W. JPani Anny Grodzickiey na zaspokoienie summy 505 czer. zł. 10 zł. pol. przez publiczną licytacyą po upłynionym drugim dla nieprzytomnych kupicielow terminie licytacyi dnia 30 Sierpnia o godzinie 3 po południu iako na 3 terminie tu w Sądzie odprawiać się maiącą według następuiących warunkow przedana będzie.

1. Każdy chęć kupienia maiący ryń. 469 kr. 36 iako zakład przed zaczęciem licytacyi złożyć ma. Zaś

2. Kupiciel obowiązany iest summę kapitalną prawem przekonywaiącey Pani Grodzickiey przysądzoną 505 czer. zł. w złocie holenderskim i 10 zł. pol. w monecie kurs w kraiu maiącey w rowney wartości wraz z prowizyą od dnia 16 Czerwca 1793 po 5 od sta, aż do czasu zupełnego wypłacenia całego kapitału rachować się mianą tudzież z przysądzoną expensą prawną 41 ryń. pełnomocnikowi rzeczoney prawem przekonywaiącey Adamowi Ekielskiemu, za przyzwoitym kwitem oddać, resztuiącą zaś kwotę summy wylicytowaney, do depozytu sądowego w 14 dniach rachuiąc od dnia licytacyi złożyć powinien, inaczey bowiem

3. Gdyby kupiciel, któremu z tych warunkow zadosyć nie uczynił, tedy nowa licytacya na iego koszt wyznaczonaby była, i zakład przez tegoż złożony za przepadły uważałby się, gdyż i wydatki niniеyszey licytacyi tenże zapłacić byłby obowiązany.

Wszyscy przeto chęć kupienia maiący na tęż licytacyą zwołuią się. Wierzyciele zaś wszyscy prawo zastawu nań maiący, napominaią się, aby nie oczekuiąc osobnych przypozwań praw swoich pilnowali, i pretensye czyli długi swoie, do protokułu licytacyi wnieśli, inaczey na tychże żaden wzgląd co do podziału wylicytowaney summy na potem miany nie będzie.

Gollmayer.
Rangstein.
Łodziński,

Z Rady Magistratu C. K. Stołecznego Miasta Krak.
Dnia 20. Lipca 1804.
Flinta.

C. K. Sądy Szlacheckie Lubelskie Galliçyi Zachodniey niniеyszym Edyktem uwiadomiaią W. Jonasza konsyliarza K. Regencyi Warszawskiey iako kuratora massy wspolnikow Hurtyk i Roeslera, tudziesz Panią Katarzynę z Parysiow Potocką, iż Jan i Felix bracia Heryngi przeciwko nim tudziesz adwokatowi Ratyńskiemu iako kuratorowi spraw massy krydalney Piotra Potockiego w punkcie summy 1400 czerwonych złotych areszt na summę 3470 czer. zł. w dobrach Gorzno na rzecz wspolnikow Hurtyk i Roesler lokowaną prosili, których proźbom zadosyć czyniąc niniеyszym zaleca się P. Ignacemu Boskiemu iako rządcy dóbr Gorzno, ażeby też summę 3470 czer. zł. do dalszego tuteyszego sądu rosporządzenia nikomu nie wypłacał, ponieważ zaś wyżwzmiankowani areszt proszący oraz i żałobę w tey sprawie podali i pomocy Sądowey dopraszali się.

Przeto też Sądy dla zagranicznego obżałowanych zamieszkania onymże tuteyszego sądowego adwokata Jana Hakenschmida z ich szkodą i niebespieczeństwem zastępcą ustanowili,

z którymi sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Gallicyi Zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie; napominaią się oni nieyszym Edyktem, ażeby w przeciągu 90 dni do odpowiedzi się stawili, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddali, lub innego sobie patrona obrali, tego Sądowi wymienili i oraz tych podług prawa używali kroków, które do obrony swey sprawy użytecznemi bydź się zdaią; gdyby bowiem tego nieuczynili i swą zaniedbali sprawę samiby sobie szkodę może iaką ztąd wynikaiącą przypisać winni byli. Dan w Lublinie dnia 14 Maia 1804.

Michałowski.
Furtscher.
J. C. Bubna.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubel: Galicyi Zachodn.
Rayski, sekr.

C. K. sądy szlacheckie Lubelskie Galicyi zachodniey uwiadomiaią ninieyszym Edyktem JP. Adolfa hrabiego Kalkreuth, iż JP. Władysław hrabia Branicki o zapłacenie summy 7000 zł. pol. i 560 zł. pol. 20 gr. z prowizyą i expensą prawną do Sądow tuteyszych żałobę podał, i pomocy sądowey doprasza się.

Gdy zaś te Sądy dla mieszkania iego za granicą, iemu tuteyszego sądowego adwokata Zarańskiego za obrońcę z iego szkodą i niebezpieczeństwem ustanowiły, z którym taż sprawa rozpoczęta podług przepisanego dla Galicyi zachodniey sądowego porządku prowadzona i ukończona będzie, napomina się on ninieyszym Edyktem, aby w 90 dniach do odpowiedzi się stawił, i ustanowionemu dla siebie obrońcy dokumenta swe oddał, lub innego sobie patrona obrał, i tego Sądowi wymienił, i oraz tych podług prawa użył kroków, które się do obrony swey sprawy pożytecznemi bydź zdaią; gdyby bowiem tego nieuczynił, i swą zaniedbał sprawę, samby sobie szkodę może iaką ztąd wynikaiącą przypisać winien był. Dan w Lublinie dnia 2. Maia 1804.

Michałowski.
Poll.
Domasławski.

Z Rady C. K. sądow szlach. Lubelskich Galicyi Zachod.
Reinl, sekr.

Dla osadzenia mieysca syndyka w mieście Brzozowie z pensyą 300 zł. ryń. złączonego, iest przez wysoki gubernialny dekret dd. 20 p. m. 3ci Konkurs aż do ostatniego Augusta r. b. rozpisany; kompetenci dekretami eligibitatis w drodze polityczney i sądowey opatrzeni maią się zatem ieszcze przed końcem tego miesiąca do C. K. Sanockiego urzędu cyrkularnego udać.

W Krakowie d. 7go Augusta 1804.

Magistrat Miasta C. K. Stołecznego Krakowa niniéyszym edyktem wiadomo czyni; iż kamienica na ulicy Brackiey pod Nrem 243 stoiąca sądownie zł. ryń. 2319 kr. 40 oszacowana, cechu złotniczego własna, na żądanie tegoż cehu przez publiczną licytacyą dnia 30 Sierpnia r. b. o godzinie 3ciey po południu tu w sądzie odprawiać się maiącą podług warunków w tuteyszey registraturze znayduiącey się których przeyrzenie każdemu wolność zostawia się więcey daiącemu sprzedana będzie.

Wszyscy przeto chęć kupienia maiący, aby w czasie i mieyscu wzwyż rzeczonym przytomnemi byli ostrzegaią się.

Wierzyciele zaś wszyscy prawo zastawu nań maiący napominaią się, aby nie oczekuiąc osobnych przypozwań praw swoich pilnowali, i pretensye swoie do protokułu w czasie licytacyi wnieśli, inaczey na tychże żaden wzgląd co do podziału wylicytowaney summy na potym miany nie będzie.

Gollmayer.
Krzyżanowski.
Łodzinski.

Z Rady Magistratu C. K. Miasta Stołecznego Krakowa.
Dnia 20 Lipca 1804 roku.
Plinta.